

DOI 10.31558/1815-3070.2020.39.10

УДК 811.161.2'42

**МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ БОГ
У ПОЕТИЧНОМУ ПРОСТОРИ ВІКТОРА БОЙКА
(за матеріалами збірки «Планида»)**

У статті висвітлено особливості мовної репрезентації концепту БОГ у поетичному ідіостилі В. С. Бойка. Аналіз концепту БОГ відіграє важливу роль при дослідженні духовних цінностей українського народу крізь призму самотнього ментального коду за допомогою здобутків лінгвокогнітивних і лінгвокультурологічних учень. Складники аналізованого концепту є варіативними й становлять значний пласт для дослідження.

Статтю присвячено видатному харківському письменнику й поету другої половини ХХ століття – В. С. Бойку. Указано, що у своїх творчих пошуках майстер слова часто звертається до концепту БОГ й експлікує низку смислових наповнень. При цьому визначено, які мовні засоби добирає митець для актуалізації у свідомості реципієнтів того чи іншого художньо-смислового наповнення. Проілюстровано ставлення поета до Бога й віри, еволюцію душевного й емоційного станів його свідомості.

***Ключові слова:** концепт, художньо-семантична площина, художньо-семантичне наповнення, Бог, метафора, епітет, ідіостиль.*

Духовний стан особистості відіграє важливу роль для її соціалізації в суспільстві. Про яку б країну світу не йшлося, очевидно, що релігія впливає на життя мільйонів людей. Поняття *Бог* існує в нематеріальному, внутрішньому світі індивіда, впливає на його емоційний стан. Це поняття розглядалося в різних аспектах. До нього апелювали теологи, психологи, філософи, соціологи, педагоги, літератори, зокрема Е. Нойман, З. Фрейд (13, 2012, 400), К.-Г. Юнг (14, 1996, 304), П. Д. Юркевич. (15, 1993, 416). Проте сучасна проблематика лінгвістичних досліджень у лінгвопоетичному просторі більшою мірою торкається питань християнської культури, вірувань і сподівань теперішньої спільноти. Із розвитком антропоцентричної парадигми в мовознавстві до поняття *Бог* почали долучатися й лінгвісти, серед яких варто назвати П. В. Мацькова з монографією, яка присвячена аналізу концептосфери **БОГ** в українському мовному просторі в біблійній, фольклорній, лінгвістичній інтерпретації та з'ясуванню закономірностей семіотичного та структурного моделювання цього явища в синхронічному та діахронічному аспектах (Концептосфера Бог, 2007, 332); М. В. Бойчук, яка вивчала особливості мовного вираження концепту **БОГ** у пареміях англійської мови (Бойчук, 2016 64–77); О. М. Колчину з роботою про концепт **БОГ** у поезіях Б. Б. Гребенщикова (Колчина, 2013 108–110); Т. П. Вільчинську з працею, що стосується вербалізації концепту **БОГ** у творах Т. Г. Шевченка (Вільчинська, 2014 151–158), а також багатьох інших дослідників.

Концепт **БОГ** належить до універсальних, адже входить до мовної картини світу будь-якого народу. Його можна вважати ключовим для розуміння духов-

них цінностей як цілого етносу, так і окремої особистості. Важливим цей концепт постає й у поетичному мовленні, особливо, якщо йдеться про поета, чия творчість наскрізь пронизана емоціями та глибоким психологізмом. Саме таким митцем є харківський поет В. С. Бойко. Його вірші відзначаються символізмом, медитативністю й філософічністю. Як зазначено у сатті, присвяченій вивченню творчості В. С. Бойка, «його громадська, мистецька діяльність не покликана доводити жодних тез на кшталт „Краса врятує світ”, „Поезія – це завжди неповторність, Якийсь безсмертний дотик до душі”» (Дорога до слобожанської душі, 2016 234) тощо. Це просто один із варіантів людського життя, коли на перший план виведені поняття душевної сили, доброти, оберненості до людей, співчуття, чесною та безкомпромісної поезії (Бойко 169). Це лірика самозосереджена, без трибунних інтонацій. Внутрішня сила поетичного слова В. С. Бойка виявляється не в підвищенні голосу й в епатажності чи естрадності, а в емоційній наснаженості.

Актуальність роботи зумовлена значущістю аналізованого концепту в мовній та концептуальній картинах світу, оскільки концепт **БОГ** наділений ціннісними характеристиками й постає важливим для розвитку духовного життя індивіда. У художніх збірках В. Бойка концепт **БОГ** вербалізується такими лексемами *Бог, Христос, Господь, Син Божий, Спаситель, Ісус*. Також подекуди для порівняння Христа як Вищої сили з іншими божественними створіннями автор звертається до постатей язичницьких богів: Волоса (Велеса), Стрибога, Сварога тощо. Структура концепту полягає в розподілі оцінного ставлення людини до Бога. Господь в індивіда асоціюється з діяннями, на які впливають певним чином небесні сили, увага фокусується на таких мікроконцептах: **БОГ-молитва, БОГ-прощення, БОГ-творець, БОГ-допомога, БОГ-надприродна істота, БОГ-історичне минуле, БОГ-духовно-моральні чесноти** тощо.

Мета статті – проаналізувати особливості мовного вираження концепту **БОГ** у збірці поезій В. С. Бойка «Планида» (1994).

Об'єкт дослідження – концепт **БОГ** як індикатор внутрішнього світу митця.

Предмет – концепт **БОГ**, що є символом переконань, глибоких вірувань автора поетичного слова в надприродне, те, що є основою й морально-естетичною концепцією існування мовної та духовної картин світу.

Під час дослідження було використано як загальнонаукові методи, до яких належать метод аналізу та синтезу, описовий метод, так і суто лінгвістичні: метод когнітивного аналізу, зіставний і метод семантико-стилістичного аналізу. Такий підхід дасть змогу глибше пізнати природу поетичного ідіостилю В. С. Бойка. За допомогою зіставного методу людина, як божа істота, в певних поетичних мікроконтекстах асоціюється, порівнюється, ніби «приміряє на себе» роль Спасителя, Ісуса Христа. Метод когнітивного аналізу дозволяє проаналізувати структуру мікроконтекстів й виокремити мікроконцепти та їхню вербалізацію у творчості митця.

Стаття висвітлює особливості вербалізації аксіологічного концепту **БОГ** як індикатора внутрішнього світу митця. Саме він є важливим в аспекті вивчення морально-естетичних дефініцій творчості поета.

В. С. Бойко увійшов в українську літературу в другій половині ХХ століття. Його перу належать близько десяти поетичних збірок, у яких майстер слова торкається різних тем. При цьому науковці звертають увагу на назви художніх збірок поета, зазначаючи, що всі вони місткі й «демонструють домінанти, провідні характеристики художнього світу митця» (Бойко 164). Зокрема, збірка з красномовною назвою «Пролог» є дебютною, збірка «Яв» акцентує увагу на тому, що межа між реальним і нереальним досить тонка й умовна, збірка «Битий шлях» – філософські роздуми над сенсом існування людини, збірка «Зазимки» також має філософське підґрунтя й стосується міркувань щодо настання осені життя тощо. Назву збірки «Земні турботи», як наголошує В. Рудь, переконливо пояснюють вірші з неї: «Хліб для народу й безпека країни, шкільні проблеми й охорона природи – ось що хвилює поета» (В. Рудь, 1980, 119). Отже, можна сказати, що назви збірок є своєрідним маркером тематичного різноманіття. Серед цих книг особливе місце посідає збірка з переконливою назвою «Планида», тобто доля, задалегідь написаний план життя, від якого не можна відступити. Вочевидь, цю назву також можна вважати символічною, тож не випадково одним із домінантних у збірці є концепт **БОГ**, адже він дуже тісно пов'язаний із проблематикою фатуму, долі. До цієї збірки увійшли переважно вірші про єдність поколінь, історичне коріння українського народу, пошуки особистості в епоху складних суспільно-політичних перетворень.

Однією з визначальних рис сучасного українського менталітету є повернення в мову та культуру реалій, які тісно пов'язані з релігійним життям суспільства. Духовне життя людини немислиме без поняття про Бога. За словами Костянтина Голобородька, «У художньому мовопросторі українського красного письменства практично кожен майстер слова звертається до образу Бога або до проблеми богошукання. Особистісна природа Бога в християнстві дозволяє передбачити індивідуальне усвідомлення Бога як комунікативного партнера – абсолютного Ти, що створює передумови для сприйняття міжособистісної комунікації з Богом як сакрально значущої» (Голобородько, 2010, 258). Не стала винятком із цього правила й поезія В. С. Бойка, який теж апелює до вищих сил. У збірці «Планида» концепт **БОГ** вербалізується такими лексемами: *Бог, Христос, Господь, Син*.

Звернувшись до лексикографічних джерел, бачимо, що слово *Бог* має такі значення: «У релігійних віруваннях – уявна надприродна істота, що нібито створила світ і керує ним та вчинками людей. *Перен.*: найбільший умілець у чомусь, наймогутніший володар чого-небудь» (СУМ:1 207).

Значною кількістю представлені мікроконтексти, в яких концепт набуває узуального значення, зокрема смислу *бог – надприродна істота*. У межах цієї художньо-сміслової площини можна виокремити кілька художньо-сміслових наповнень, зокрема, інтерпретацію *бог – молитва*. Особистість через молитву може звертатися до Бога: «*зоря упала, помолюся богу, // щоб не спішили умирати струм*» (Бойко, 1994, 72), «*Як боляче і солодко від того, // що десь ти є, кохана і свята, // мені лишається молитись богу – нехай у мандрах на душі світа*» (Бойко, 1994, 140), «*Навряд чи хтось благатиме як бога // (хоча...*

А може? Всякого бува)» (Бойко, 1994, 15). У наведених ілюстраціях **БОГ** виступає об'єктом, до якого звертаються з проханням, молитвою, що виражається за допомогою синтагматичної сполучуваності слова-імені концепту з дієсловами *молитися, благодати*.

Наступним смисловим наповненням концепту **БОГ** є *бог – прощення*: *«Комуś пробачить бог усіх гріхів полин...»* (Бойко, 1994, 137). У цих рядках транслюється сутність існування Бога, що «виявляється через прощення гріхів, спасіння у Христі, вірність своїм заповітам» (Мацьків, 2007, 50). Зазвичай здатність Бога вибачати людям вербалізується за допомогою лексем *милосердний, довготерпеливий, справедливий, всепрощаючий*. У творах В. Бойка Бог зазвичай виступає об'єктом дії.

Можна натрапити в збірці й на смислове наповнення концепту *бог – творець*, реалізоване в таких рядках: *«Коли на свічку дивишся удвох, // від душі обох зображення на стінах – // два персонажі у театрі тіней, // де режисер, як є, то тільки бог»* (Бойко, 1994, 121). У цьому мікроконтексті наявна алюзія на відому сентенцію У. Шекспіра, що весь світ є театром. І тільки Бог керує сценарієм. Поет унікає прямого порівняння – зіставляючи режисера та бога, автор опускає сполучники, чим надає тропу більшої метафоричності. Концепт **БОГ** може реалізувати смисл *бог – поміч*: *«Весні звикати, що обох // нас треба прихистити знову. // А проліски із нами в змові, коли нам помагає бог»* (Бойко, 1994, 107). Митець наголошує на тому, що в епоху суцільного зневір'я єдиною надією людини стає Бог; індивід вірить, що Вищі Сили є на небі, це надихає бути щасливим, жити, творити.

Бог асоціюється у свідомості людини з абсолютною *істиною й справедливістю*: *«Чоловік зібрався Правду шукати, // а його мудреці посилають до бога. // до Христа б пішов, та нема адреси // й невідомо грішнику, де її брати»* (Бойко, 1994, 14). Бог постає уособленням правди, проте автор стверджує, що годі й шукати справедливості на цьому світі, адже ніхто не має адреси Христа.

Здатність Бога любити людей в аксіологічному вимірі реалізується відповідним дієсловом: *«Люди є – зовуться богомільні, // мріють, щоб лиш їх господь любив»* (Бойко, 1994, 87), таким чином, виформовується ще один смисл: *бог – любов*. Як зазначає П. В. Мацьків, «найменування *Бог любові* категоризує в повному вияві дві найвеличніші заповіді – любов до Бога і любов до ближнього, які номінуються в грецькій мові словом *аґаре* „духовна, божественна, жертвна любов”. У Старому Заповіті любов є рушійною силою Божих діянь, але лише в Новому Заповіті любов Отця до Сина через жертву приносить спасіння людині й дарує їй нове життя» (Мацьків, 2007, 45). Саме з любові до людства Ісус Христос прийшов у наш світ і помер мученицькою смертю. Ось як про жертву Месії пише В. С. Бойко: *«Ну сказав би янгол, Що Царство Боже // в нас, у смертних грішниках, у людині. // Щастя в нашій серці, а те – в любові. // Бо з любові ж діва сина родила»* (Бойко, 1994, 14).

Тож, при моделюванні смислової площини *бог – надприродна істота* та її художньо-смислових наповнень майстер слова здебільшого послуговується експресією предикативних синтагм, у яких дієслова поєднано з іменниками, конк-

ретизуючи дії, що їх виконує вища сила, розширюючи тим самим позитивну семантичну конотацію. Через такі конструкції відбувається об'єктивація концептуальних смислів, що характеризують Бога як суб'єкта звертання, тоді як ліричний герой маніфестує позицію носія предикативних ознак.

Певною мірою в мікроконтекстах Бойкових поезій концепт **БОГ** може набувати негативного смислу. Це стосується здебільшого символіки періоду панування в Україні Польської шляхти й влади Радянського Союзу. Наприклад, у художньо-семантичному наповненні концепту *бог – історичне минуле*. Історію нашого народу не можна уявити без козаків, які боролися за державний суверенітет, щиро вірили, як і поет, у кращу долю й непереможний дух. Віктор Бойко із сарказмом говорить про польську шляхту, про те, що не можна коритися її законам, але доводиться таки схилитися й підкоритися ляхам: «*Козацький віз в нову в'їжджа епоху – // вже стільки їх було, отих епох!... // Варшава скалить зуби: «Злоти покуй!» – // сьогодні старшим католицький бог*» (Бойко, 1994, 6). Використання епітета *католицький* у цьому мікроконтексті має не тільки пряме значення (адже відомо, що католики, на відміну від православних, відкидають божественність Святого Духа), цей прикметник виступає контекстуальним антонімом для лексеми *козацький*, формуючи тим самим бінарну опозицію *свій–чужий*. Історичні реалії радянської влади В. С. Бойку також вдається передати за допомогою образу бога: «*І повзуть з усіх усюд мерці, // в серп і молот вірячи, не в бога... // І кривавий прапор, наче цип, // стугонить на вітрі край дороги*» (Бойко, 1994, 22). Автор зауважує, що відбувається переоцінка цінностей. Радянські ідеали передано за допомогою парафрази *серп і молот*, саме вони протиставляються справжнім цінностям і справжньому богу. Для посилення емоційності письменник використовує лексему *мерці*, указуючи тим самим на духовну смерть прихильників революції. У цій ілюстрації образ бога виростає до символу честі, духовності, добра, совісті тощо.

Ще одним потрактуванням концепту **БОГ** можна вважати структуру мікроконцепту *бог – духовно-моральні чесноти*. Україн тривожно звучать рядки: «*В епоху срібляків потрібен бог*» (Бойко, 1994, 132), де автор використовує індивідуально-авторський парафраз *епоха срібляків* на позначення доби кінця ХХ – початку ХХІ століття. У наш час цінності зводяться лише до матеріального благополуччя, люди забувають про вищі, духовні, аксіологічні параметри. У наведених рядках концепт **БОГ** виступає як символ совісті, духовності, справжності.

Продовжуючи тему алюзій на У. Шекспіра, В. С. Бойко пише: «*Коли обридла вічна суєта, // з так званою «громадськістю» контакти, // мені смертельно схочеться антракту, // щоб лиш людина і земля свята, // щоб зник постійно діючий спектакль – // ходіння вічне по серцях і душах – // це не під силу і залізно дужим – // кому в житті потрібна роль Христа!...*» (Бойко, 1994, 60). Ліричний герой утомлений від життя, від суєти, він хоче відпочити, про що свідчить використання іменника *антракт*. Ніхто не здатен пожертвувати своїм життям заради інших, страждати за них, поступатися своїми інтересами. Саме такі інтенції закладено в риторичний оклик у кінці строфи.

Звертаючись до образу Сина Божого, автор переконує, що історія народження й існування Ісуса Христа мала місце бути, тому на свідомому рівні християнське минуле людства потрібно поважати та дотримуватися суворих законів моралі: «*Під вечір всує згадують Христа, // ті ясла у якогось небораки, // що Віфлємська зірочка свята – // хоча лиш Іпсилон сузір'я Рака*» (Бойко, 1994, 132). У цих рядках В. С. Бойко використовує приховану алюзію. Іпсилон Рака є подвійною найбільш яскравою зіркою в сузір'ї Рака й належить до зоряного скупчення Ясла. Отже, автор вибудовує просторову метафору, апелюючи до вертикальної моделі світобудови: виникає семантична опозиція небо (зоряне скупчення Ясла) – земля (земні ясла).

Отже можна стверджувати, що концепт **БОГ** належить до важливих лінгвоментальних утворень у творчих пошуках В. С. Бойка й експлікує низку смислових наповнень. Зокрема, в межах художньо-семантичної площини **бог – надприродна істота** можна виокремити такі інтерпретації, як **бог – любов, бог – справедливість, бог – поміч, бог – прощення**. Найчастіше в цих художньо-семантичних наповненнях автор використовує синтагми з предикативними ознаками, які конотують захоплення всемогутньою вищою силою, яка може допомогти, захистити, урятувати. Наявне у творчості В. С. Бойка усвідомлення **бога як духовно-моральних чеснот**, а також **як історичного минулого** нації. При моделюванні цих художньо-семантичних наповнень поет послуговується експресією різних тропів і стилістичних фігур, що свідчить про високу майстерність митця. Всі ці емоційно-кодифіковані мікроконцепти є визначними щодо вираження концепту **БОГ** крізь призму морально-етичних цінностей суспільства. Вони є рушійною силою в ланцюзі концептуальних ознак когнітивно-лінгвістичної моделі концепту. Його інтерпретації в поетичній мові В. Бойка, а також визначають перспективні напрями для подальшого дослідження й детального вивчення інших духовних цінностей у поетичному ідіостилі Віктора Бойка.

Література

1. Бойко В. С. Планида: Вірші. Харків : «Видавць», 1994. 147 с.
2. Бойко В. С. Я – той, що іде до людей... URL : <https://bitly.su/Qn77>
3. Бойчук М. Концепт «Бог» у стійких виразах та ідіомах англійської мови. *Вісник Львівського університету*. 2016. № 23. С. 64–77.
4. Вільчинська Т. П. Концепт «БОГ» у мовотворчості Тараса Шевченка (рівень синтагматичних відношень). *Культура слова*. 2014. № 80. С. 151–158.
5. Голобородько К. Ю. Ідіостиль Олександра Олеся: лінгвокогнітивна інтерпретація: монографія. Харків : Харків. історико-філологічне товариство, 2010. 527, [1] с.
6. Дорога до слобожанської душі. Літературна скарбниця Харківщини: навч. посіб. для студ. ВНЗ I–II р. а. Харків: ФО-П Сілічева С. О., 2016. 234 с.
7. Колчина О. Н. Концепт «Бог» в поэтическом языке Б. Гребенщикова. *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. 2013. № 6 (2). С. 108–110.
8. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Харків : Основа, 2009. 191 с.
9. Мацьків П. В. Концептосфера Бог в українському мовному просторі. Дрогобич : Коло, 2007. 332 с.
10. Рудь В. Реальне й фантастичне. Рец. на кн.: Земні турботи. *Прапор*. 1980. № 8. С. 119–120.

11. Словник української мови в 11 томах АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970. Т. 1. 1015 с.
12. Словник української мови в 11 томах / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1971. Т. 2. 978 с.
13. Фрейд З. Психология бессознательного. Спб. : Питер, 2012. 400 с.
14. Юнг К. Г., Нойманн Э. Психоанализ и искусство. М. : REFL-book; К. : Ваклер, 1996. 304 с.
15. Юркевич П. Д. Вибране. К. : Абрис, 1993. 416 с.

References

1. Boyko V. S. *Planyda: Virshi. (Planida: Poems)*. Kharkiv: Vydavets'. 1994. Print.
2. Boyko V. S. *YA – toi, shcho ide do liudei... I am the one who goes to people...* URL : <https://bitly.su/Qn77>
3. Boichuk M. Kontsept “Boh” u stiikikh vyrazakh ta idiomakh anhliis'koi movy. *Visnyk L'vivs'koho universytetu*. 2016. № 23. 64–77. Print.
4. Vil'chyns'ka T. P. Kontsept “BOH” u movotvorchosti Tarasa Shevchenka (riven' syntahmatychnykh vidnoshen'). (The concept of “GOD” in Taras Shevchenko’s speech production (level of syntagmatic relations)) *Kul'tura slova*. 2014. № 80. 151–158. Print.
5. Holoborod'ko K. YU. “Idiostyl' Oleksandra Olesya: linhvokohnityvna interpretatsiya”: monohrafiya. Kharkiv : Kharkiv. istoriko-filolohichne tovarystvo, 2010. 527, 1. Print.
6. Doroha do slobozhans'koyi dushi. *Literaturna skarbnitsya Kharkivshchyny: navch. posib. dlya stud. VNZ I–II r. a.* Kharkiv : FO-P Silicheva S. O., 2016. 234. Print.
7. Kolchina O. N. Kontsept “Boh” v poétycheskom yazyke B. Hrebenshchykova. *Vestnyk Nyzhehorodskoho unyversyteta im. N. Y. Lobachevskoho*. 2013. № 6 (2). 108–110. Print.
8. Lysychenko L. A. *Leksyko-semantychnyy vymir movnoyi kartyny svitu*. Kharkiv : Osnova, 2009. 191. Print.
9. Mats'kiv P. V. *Kontseptosfera Boh v ukrayins'komu movnomu prostori*. Drohobych : Kolo, 2007. 332. Print.
10. Rud' V. *Real'ne y fantastychny* : Rets. na kn.: Zemni turboty. Prapor. 1980. № 8. 119–120. Print.
11. Slovnyk ukrayins'koyi movy v 11 tomakh. AN URSR. Insntytut movoznavstva; red. I. K. Bilodid. Kyiv : Naukova dumka, 1970. Т. 1. 1015. Print.
12. Slovnyk ukrayins'koyi movy v 11 tomakh / AN URSR. Insntytut movoznavstva; red. I. K. Bilodid. Kyiv: Naukova dumka, 1971. Т. 2. 978. Print.
13. Freid Z. *Psykhohohyya bessoznatel'noho*. Spb.: Pyter, 2012. 400. Print.
14. Yunh K. H., Noymann É. *Psikhoanaliz i iskusstvo*. М. : REFL-book; К. : Vakler, 1996. 304. Print.
15. Yurkevich P. D. *Vibrane*. К. : Abrys, 1993. 416. Print.

Надійшла до редакції 30 березня 2020 року.

LANGUAGE EXPRESSIONS OF THE CONCEPT GOD IN VIKTOR BOYKO’S POETIC WORLD

Olha Chernenko

Postgraduate Student at the Ukrainian Language Department, Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, Ukraine.

Abstract

Background: The research of the article highlights the peculiarities of the linguistic representation of the concept of GOD in the poetic individual style of V. S. Boyko. The spiritual state of a person plays an important role in his or her socialization in society. Whatever country in the world is concerned, it is obvious that religion is affecting the lives of millions of people. The concept of

GOD exists in the intangible, inner world of the individual, affecting his emotional state. The concept of GOD belongs to the universal, because it is included in the linguistic picture of the world of any ethnos. It can be considered as a key to understanding the moral values of both the whole ethnos and the individual. This concept is also important in poetic speech, especially when it comes to a writer whose work is thoroughly imbued with emotion and deep psychology.

Purpose: The purpose of the analysis is to show the concept of GOD what plays an important role in the study of the moral values of the Ukrainian people through the prism of the original mental code through the achievements of linguocognitive and linguocultural studies.

Results: The components of the concept analyzed are variable and constitute a significant layer for research. The article is devoted to the outstanding Kharkov writer of the second half of the twentieth century – V. S. Boyko. It is stated that in his creative pursuits the master of words often resorts to the concept of GOD and explicates a number of semantic contents. For example, within the semantic plan of the god-supernatural being, the following semantic contents are distinguished: god-justice, god-help, god-love, god-forgiveness.

Discussion: The theory of the concept GOD determines what language means the writer selects for actualization in the mind of the recipients of a particular artistic and semantic content. The poet's attitude to GOD and faith, the evolution of the mental and emotional states of his consciousness, are illustrated.

Keywords: concept, semantic plan, semantic content, God, metaphor, epithet, individual style.

Vitae: Olga Chernenko is Postgraduate Student of Department of Ukrainian Language at Hrihorii Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Her areas of research interests include cognitive linguistics, conceptology, linguoculturology, axiology.

Correspondence: olsheva0609@ukr.net